

TARIMSAL AMAÇLI KOOPERATİF ÖRGÜTLERİ DESTEKLEME (TKD) PROJESİ

2006 - 2015

Dgrv Türkiye Temsilciliği
Eğitim Ekibi
Ankara
2024

TKD Projesinin Amacı:

Kalkınmada öncelikli bölgelerde girişimci ve rekabetçi kooperatiflerin geliştirilmesi, etkinliklerinin artırılması ve hizmet kapasitelerinin yükseltilmesidir.

TKD Projesinde Beklenen Sonuçlar:

Proje sonunda erişilmesi hedeflenen 4 sonuç tanımlanmıştır:

1. Sonuç: Proje illerinde girişimci ve rekabetçi kooperatif anlayışı yaygınlaşmıştır.

2. Sonuç: Pilot kooperatif ve üst örgütleri ihtiyaç odaklı faaliyet yapmakta ve bundan hem kooperatifler ve üst örgütleri hem de ortaklar kazanç sağlamaktadır.

3. Sonuç: Kooperatifler arasında ve kooperatiflerle üst birlikleri arasında bilgi ve tecrübe değişimi gerçekleşmektedir.

4. Sonuç: Girişimci, rekabet edebilir kooperatiflerin gelişmesini sağlayıcı mevzuatın geliştirilmesine katkı yapılmıştır.

TKD Projesinin Gerekçeleri:

TKD Projesinin planlanmasının temel gerekçesi 2004'te Tarım ve Köyşleri Bakanlığı Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü'nün talebidir. Almanya'nın kooperatifçilikteki bilgi ve birikimlerinden faydalanmak amacıyla yapılan başvuru F. Almanya Kalkınma ve İşbirliği Bakanlığı (BMEL) tarafından olumlu karşılanmış, ön çalışmalar başlatılmış, proje hazırlanmış ve 2006'da uygulamaya konulmuştur.

Kısaca TEDGEM olarak adlandırılan Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü TKD Projesinin kalkınmada öncelikli illerde yürütülmesini istemiştir. Bu nedenle çalışmalar önce Kastamonu'da başlatılmış, daha sonra Erzurum ve Aksaray, Karaman ve Nevşehir illeri projeye dahil edilmiştir. Projenin planlandığı dönemde uygulanan kamu desteklemelerinin etkisiyle çok

sayıda hayvancılık amaçlı kooperatifi kurulduğu için projenin temel konuları da o yönde şekillenmiş ve kooperatifçilik ve hayvancılık projenin ana eğitim ve danışmanlık alanları olmuştur.

TKD Projesinin Paydaşları:

Projenin siyasi sahipleri T.C. Tarım ve Köyşleri Bakanlığı (bugünkü adıyla Tarım ve Orman Bakanlığı - TOB) ile F. Almanya Kalkınma ve İşbirliği Bakanlığıdır (BMZ). TOB adına Teşkilatlanma ve Destekleme Genel Müdürlüğü (TEDGEM; bugünkü adıyla Tarım Reformu Genel Müdürlüğü) ve BMZ adına ise Alman Kooperatifleri ve Raiffeisen Birliği (DGRV) yetkilendirilmiştir. Projenin uygulandığı illerde İl Tarım Müdürlükleri ile kooperatif bölge birlikleri ve pilot olarak seçilen kooperatifler uygulama ortağı olarak yer almıştır.

Projede Benimsenen Yöntem:

Projede «Birlikten birliğe ve kooperatiflere doğrudan bilgi, tecrübe ve teknoloji aktarımı» yöntemi benimsenmiştir. Buna göre DGRV projede yer alan kooperatif bölge birlikleri ve pilot kooperatiflere doğrudan danışmanlık-koçluk, eğitim ve teknik gezi hizmetleriyle bilgi ve birikimlerini aktaracak ve uygulamalarına yardımcı olacaktır.

Projenin öncelikli hedef kitlesi birliklerin ve kooperatiflerin yönetim ve denetim kurulları, yönetici personel ve ortaklar ve çalışanlarıdır.

Projede 3 pilot bölge seçilmiştir. Orta-Karadeniz Bölgesinden Kastamonu, Doğu-Anadolu Bölgesinden Erzurum, Orta-Anadolu Bölgesinden Aksaray, Karaman ve Nevşehir illeri projeye dahil edilmiştir. Bölgelerin ve illerin seçiminde TEDGEM yetkilileri yönlendirmede bulunmuştur.

DGRV Ankara'da bir koordinasyon ofisi açmış ve her bölgeye birer danışman görevlendirmiş ve bu danışmanların ihtiyacı olan donanımı (araba, bilgisayar vd.) temin etmiştir. Danışman, İl Tarım Müdürlüğü ve Kooperatif Bölge Birliği ile birlikte 15-20 kooperatif seçmiş ve onlarla proje

uygulama sözleşmesi imzalamıştır. Kooperatiflerin projede yer almaya gönüllü olması ön şart olarak uygulanmıştır.

DGRV danışmanı her ayın başında bir aylık ziyaret programı hazırlamış, pilot kooperatiflere duyurmuş, plana uygun olarak ziyaretlerini gerçekleştirmiş, hizmet vermiş ve sonuçlarını aylık raporlarla İl Tarım Müdürlüğüne ve DGRV Ofisine sunmuştur.

Üzerinde durulan önemli hususlardan birisi, her pilot kooperatifte 3'er aylık aralıklarla denetim raporunun hazırlanmasıdır. Ana sözleşme gereği zorunlu olan denetimlerin yapılması ve raporların hazırlanması danışmanların sunduğu önemli hizmetler arasında yer almıştır.

Yıl içinde en azından bir kez projede yer alan tüm illerden kooperatif temsilcileri bir araya getirilmiştir. Böylece hem il içinde ve hem de iller arasında ilk kez böylesi bir iletişim ağı oluşturulmasına katkıda bulunulmuştur.

Gerek danışmanlar, gerekse kısa süreli uzmanlarla pilot kooperatiflerin çalışma bölgesinde, kooperatif binasında veya uygun başka yerlerde eğitimler yapılmıştır. Ayrıca, il merkezlerinde veya belirli merkezlerde ihtiyaç odaklı eğitimler de düzenlenmiş ve başarıyla gerçekleştirilmiştir.

Projede katılımcı ve şeffaf bir proje yönetimi uygulanmıştır. Her yılın sonunda proje uygulama paydaşlarıyla bir çalıştay yapılmış, hem gerçekleştirilen çalışmalar değerlendirilmiş ve hem de izleyen yılın faaliyet planı birlikte tartışılarak kararlaştırılmıştır.

Sonuçlar:

TKD Projesinde elde edilen sonuçlar aşağıda özetlenmiştir:

- TKD Projesi açıkça göstermiştir ki, ihtiyaç odaklı-nitelikli danışmanlık ve koçluk hizmetleri, eğitim hizmetleri ve profesyonel denetim hizmetleriyle "**Türkiye'de kalkınmada öncelikli bölgelerde dahi girişimci ve rekabetçi kooperatifçilik mümkündür**". Proje sonuna doğru Bakanlık Kontrolörleri tesadüfen seçtikleri pilot kooperatiflerde denetim yapmış ve bu kooperatiflerin TKD Projesi kapsamında olmayan kooperatiflere kıyasla çok daha sağlıklı işletildikleri, çok daha az hata ve eksiklerinin olduğu ve daha fazla girişimci ve rekabetçi bir konuma eriştiklerini raporlamışlardır.

- Proje kapsamında gerçekleştirilen **733 eğitim** etkinliği ve bu etkinliklere katılan **26.770 kişiyle** "**girişimci ve rekabetçi kooperatif düşüncesi**" ülke genelinde yaygınlaştırılmıştır.

- Pilot kooperatiflerin çoğu ortaklarına daha fazla, daha etkin ve daha çeşitli hizmetler sunmaya başlamıştır.

- Bölge birlikleri ile kooperatifler arasında daha sağlıklı ilişkiler geliştirilmiştir.

- Kooperatifler ve paydaşları arasında daha yoğun ve sağlıklı iletişim, bilgi alış-verişi ve işbirliği ortamı sağlanmıştır.

- **Türkiye'de Kooperatifçilik Strateji Belgesi ve Eylem Planının (TÜKOSEP) geliştirilmesine ve uygulanmasına katkı sağlanmıştır.**

- **Türkiye Kooperatifler Kanunu'nun güncellenmesine katkı sağlanmıştır.**

- Nitelikli personel ve ortakların yetiştirilmesine yönelik **Sertifika Hazırlık Programı** adı altında 6 farklı eğitim programı ve eğitim materyali hazırlanmış, test edilmiş ve başarıyla uygulanmıştır.

- Profesyonellerden oluşan bir uzman havuzu oluşturulmuştur.

- Girişimci ve rekabetçi kooperatifin vizyonu, hedefleri, hedef kitlesi, hizmetleri, yapısı, ortaklarla ilişkileri ve finansmanı konusunda model geliştirilmiş ve farkındalık yaratmıştır.

- Çeşitli konularda ve biçimde ihtiyaç odaklı yayın materyali geliştirilmiş ve yayımlanmıştır.

VERİLİRSE EL ELE ERİŞİLİR HER YERE